

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 27 december 2006

Mål nr

T 4853-03

KLAGANDE

A A-W

Ombud: Advokat CN

MOTPART

Trafikförsäkringsföreningen, 802005-9286

115 87 Stockholm

Ombud: JW

SAKEN

Trafikskadeersättning

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts dom den 14 november 2003 i mål FT 10239-02

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

A A-W har yrkat att Högsta domstolen fastställer tingsrättens dom och befriar henne från skyldigheten att ersätta Trafikförsäkringsföreningens rättegångskostnader i tingsrätten.

Trafikförsäkringsföreningen har bestritt ändring.

A A-W har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

A A-W har framställt yrkande om trafikskadeersättning under påstående att vänster backspegel på hennes personbil skadats under färd i mörker på en smal väg samt att föraren av en mötande personbil, vars identitet inte kunnat fastställas, vållat skadan genom att köra för fort och hålla för långt till vänster på vägbanan.

Trafikförsäkringsföreningen har invänt att A A-W inte har styrkt att skadan har uppkommit i följd av trafik med ett okänt motorfordon och därvid orsakats genom vållande i samband med förandet av det okända fordonet.

Enligt 10 § andra stycket trafikskadelagen (1975:1410) utgår trafikskadeersättning för skada på motordrivet fordon som är i trafik om skadan har uppkommit i följd av trafik med annat motordrivet fordon och därvid orsakats genom vållande i samband med förandet av det andra fordonet eller genom bristfällighet på det fordonet. I sådant fall utgår ersättningen från trafikförsäkringen för det andra fordonet. Av 16 § tredje stycket och

33 § samma lag följer att Trafikförsäkringsföreningen svarar för trafikskadeersättning som skulle ha utgått från trafikförsäkringen för motordrivet fordon vars identitet inte kan fastställas.

A A-W har bevisbördan för att sådana omständigheter föreligger att hon är berättigad till ersättning enligt trafikskadelagens nyss återgivna bestämmelser. Frågan i målet är vilket beviskrav som skall åläggas A A-W.

Det måste allmänt sett anses föreligga svårigheter att uppnå full bevisning om att motparten varit vållande till en trafikolycka i ett fall när motpartens fordon inte kunnat undersökas och motpartens uppgifter om händelseförloppet inte kunnat inhämtas på grund av att han eller hon är okänd. När det i mål om utomobligatoriskt skadestånd har bedömts föreligga svårigheter att lägga fram full bevisning om skadeorsaken har i praxis ansetts att en lindring av beviskravet är påkallad (se t.ex. NJA 1977 s. 176, 1981 s. 622, 1982 s. 421 och 1991 s. 481). Liknande resonemang har förts i mål angående ersättning på grund av försäkringsavtal (se t.ex. NJA 1984 s. 501 I och II).

Under lagstiftningsarbetet som föregick införandet av den nuvarande trafikförsäkringslagen uppmärksammade Trafikskadeutredningen de bevisvårigheter som ett frångående av de dittillsvarande reglerna, vilka i princip innebar ett presumtionsansvar till förmån för den skadelidande, kunde komma att innebära (SOU 1974:87 s. 308 f.). Utredningen uttalade därvid bl.a. att det inte var avsikten med den nya lagen att möjligheten att få ersättning av Trafikförsäkringsföreningen i fall av denna art skulle bli illusorisk och sade sig förutsätta att Trafikförsäkringsföreningen inte annat

än i uppenbara fall skulle avvisa kraven på grund av osäkerheten i bevisläget.

Mot bakgrund av vad nu anförts framstår en lindring av beviskravet som påkallad. Frågan blir hur beviskravet skall formuleras.

Rättsfallen NJA 1984 s. 501 I och II gällde beviskravet för en försäkringstagare för att dennes bil tagits och brukats olovligen. I målen var fråga om försäkring som omfattades av konsumentförsäkringslagen (1980:38). Högsta domstolen uttalade bl.a. att det av naturliga skäl ofta är omöjligt att föra full bevisning om att en bil tagits och brukats olovligen samt att det är angeläget att den lojale försäkringstagaren skall känna trygghet för att hans försäkring verkligen ger honom skydd i en situation av ofta stor ekonomisk betydelse. Beviskravet formulerades så att försäkringstagaren skall anses ha fullgjort sin beviskyldighet om det vid en helhetsbedömning av samtliga omständigheter framstår som mera antagligt att försäkringsfall föreligger än att så inte är förhållandet.

Situationen som behandlas i detta mål skiljer sig från 1984 års fall bl.a. på det sättet att den skadelidande själv har varit närvarande när skadan uppkom. I många fall av detta slag kan bevisläget förmodas vara något bättre än i tillgreppsfall. Vidare begärs ersättningen inte på grund av den skadelidandes egen försäkring, något som kan motivera att beviskravet sätts högre än i 1984 års fall.

I ovan nämnda rättsfall gällande utomobligatoriskt skadestånd, där tvist råder om vad som orsakat skadan och olika händelseförlopp kan vara fullt tänkbara, har Högsta domstolen uttalat att det bör räcka för bifall till

skadeståndstalan att det i betraktande av samtliga i målet förekommande omständigheter framstår som klart mera sannolikt att orsaksförloppet varit det som den skadelidande påstått än att något av de sakförhållanden som hans motpart åberopat utgjort skadeorsaken. På likartat sätt har beviskravet formulerats i NJA 1992 s. 113 angående företagsförsäkring.

En avvägning mellan å ena sidan den skadelidandes skyddsintresse och å andra sidan försäkringskollektivets intresse av att försäkringsbolagens risktagande inte är så stort att premierna blir mycket höga leder till att beviskravet i ett fall som detta bör formuleras i enlighet med vad nyss sagts. För bifall till A A-Ws talan krävs således att det framstår som klart mera sannolikt att skadeorsaken varit den hon uppgivit än att orsaken varit en annan.

Som hovrätten funnit är den bevisning som A A-W åberopat inte tillräcklig för att ett på detta sätt formulerat beviskrav skall anses uppfyllt. Hennes talan skall därför ogillas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Regner, Victor, Lindeblad, Nyström (referent) och Virdesten
Föredragande revisionssekreterare: Thornefors